

Lärarlönelyftet

Nyckeln för att vända utvecklingen i den svenska skolan är skickliga och engagerade lärare. Regeringen kommer därför att investera 3 miljarder på årsbasis i ett lärarlönelyft. Syftet är att öka lärarkyrkets attraktionskraft och därigenom resultaten i skolan.

Lärarlönelyftet ska gå till särskilt skickliga lärare och kan ge runt 60 000 lärare en lönehöjning. Besluten om höjd lön fattas lokalt. Skolhuvudmännen kan rekvidrera ett genomsnitt om 3000 kr i månaden för dessa lärare som sedan fördelas lokalt.

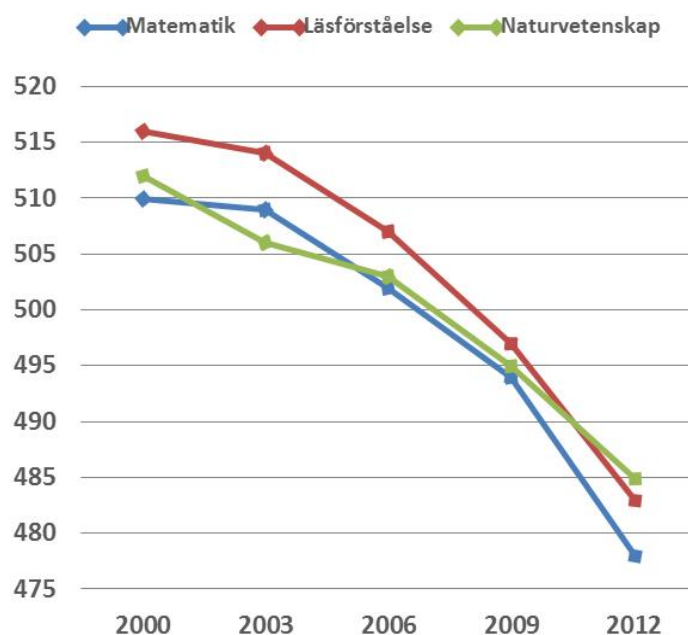
Allvarligt läge i den svenska skolan

Den svenska skolan befinner sig i ett mycket allvarligt läge. Kunskapsresultaten har sjunkit under lång tid, ojämlikheten har ökat och lärarbristen är stor då alltför få vill utbilda sig till lärare.

1. Sjunkande kunskapsresultat

Sverige har haft sjunkande kunskapsresultat under flera år, något som rapporteras i bland annat PISA, TIMSS och PIRLS. Svenska elever har försämrade resultat i samtliga tre kunskapsområden 2009-2012 i PISA och ligger under OECD-genomsnittet i alla kunskapsområden. Sverige uppvisar sämst resultatutveckling av alla OECD-länder.

PISA-resultat, poäng, år 2000-2012

Källa: Skolverket/OECD

Andelen elever som är behöriga till gymnasieskolan har också sjunkit. 12 700 grundskoleelever (13,1 %) lämnade 2014 grundskolan utan behörighet till gymnasieskolan.

2. Ökad ojämlikhet i skolan

Andelen elever som går i skolor med riktigt låga resultat har dubblerats sedan 2006. Det enskilt viktigaste för elevernas resultat är att de möter skickliga och engagerade lärare. För att attrahera de bästa lärarna till skolorna med tuffast förutsättningar avser regeringen att avsätta extra resurser – 250 miljoner kronor 2016 – till högre löner för dessa lärare.

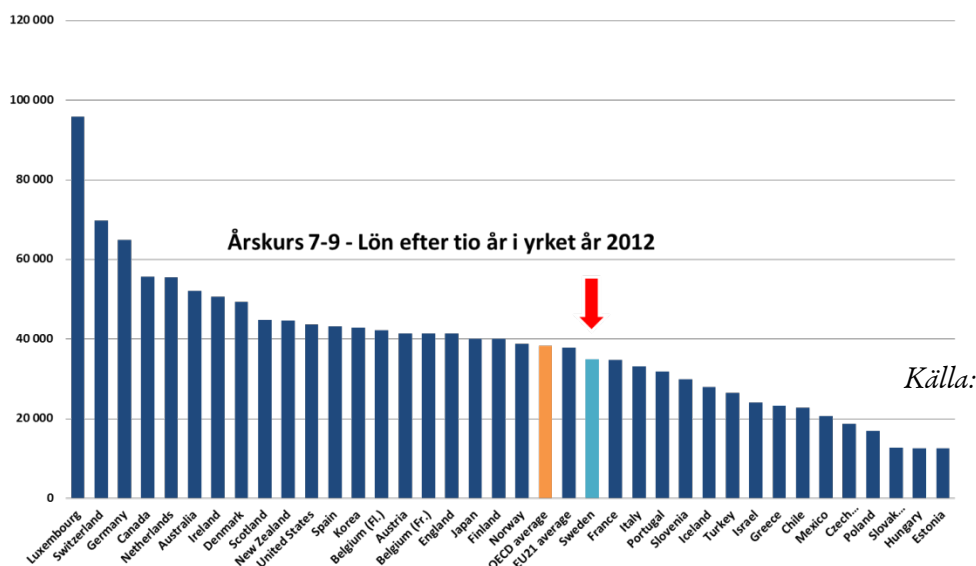
3. Stor lärarbrist

Lärarbristen är stor i Sverige. Fram till år 2025 saknas hela 65 000 lärare¹. Även om intresset för lärar- och förskolläraryrket har ökat något, är söktrycket fortsatt relativt lågt, endast 1,3 behöriga förstahandssökande per antagen höstterminen 2014. Som jämförelse kan nämnas att söktrycket till sjuksköterskeutbildningen var 2,6, medan det genomsnittliga söktrycket för samtliga yrkesprogram var 2,1.

Samtidigt är det bara fem procent av Sveriges lärare som anser att läraryrket har hög status. Bara varannan skulle välja att bli lärare igen² och sex av tio lärare överväger även att lämna yrket³.

En studie från OECD över lärarnas köpkraft i olika länder visar att de svenska lärarnas köpkraft ligger under genomsnittet.

Lärarlöner i USD, justerade för relativ köpkraft

Källa: OECD, *Education at a Glance* 2014.

¹ Lärarförbundet/SCB 2015

² TALIS 2013

³ Lärarförbundet 2013

Regeringen är fast besluten att vända utvecklingen i skolan. Redan i dag investerar regeringen i:

- Mer tid mellan lärare och elev, genom mindre klasser och fler anställda samt tidiga insatser och fler speciallärare så att eleverna får stöd i ett tidigt skede.
- En jämlik skola med mer resurser till skolor med låga resultat och tuffast förutsättningar.
- Ett mer attraktivt läraryrke genom ökade resurser till lärarnas kompetensutveckling, minskad administration samt höjd kvalitet i lärarutbildningen.

Lärlönelyftet

Skickliga och engagerade lärare är en nyckel för att vända utvecklingen i den svenska skolan. Regeringen ser därför investeringar i höjda lärarlöner som en nödvändig åtgärd för att öka läraryrkets attraktivitet.

Genom lärlönelyftet kommer regeringen därför att investera 3 miljarder kronor på årsbasis i höjda lärarlöner. Syftet är att öka läraryrkets attraktionskraft och därigenom resultaten i skolan. På detta sätt blir investeringen en viktig del i den tredje delen - satsningar på kompetens och matchning - i Sveriges nya jobbagenda med syfte att nå Europas lägsta arbetslöshet 2020.

Modellen för satsningen har tagits fram i dialog med de centrala arbetsgivarorganisationerna inom skolan och lärarnas fackliga organisationer: Sveriges Kommuner och Landsting, Friskolornas riksförbund, Almega, Lärarnas Riksförbund och Lärarförbundet.

Besluten om höjd lön fattas lokalt. Lärlönelyftet kan omfatta runt 60 000 lärare. Skolhuvudmännen kan rekvirera ett genomsnitt om 3000 kr i månaden för dessa lärare som sedan fördelas lokalt.

Arbetsgivarna/huvudmännen bestämmer hur många lärare som uppfyller kriterierna, och hur mycket de ska få i höjd lön. Som en jämförelse motsvarar karriärtjänstreformen fullt utbyggd ca 17 000 förstelärare. Lärlönelyftet bygger på att huvudmännen fattar beslut om lönehöjningar lokalt.

Enligt statistik från SCB/Medlingsinstitutet är genomsnittslönen för lärare idag:

- Lärare i förskolan samt fritidspedagoger (2013): 26 000 kr/mån
- Lärare i grundskolan (2013): 27 900 kr/mån
- Lärare i gymnasieskolan (2013): 30 200 kr/mån

Målgrupp för lärarlönelyftet

Lärare från följande kategorier kan ta del av satsningen:

- Legitimerade lärare i grundskola, gymnasieskola, grundsärskola, förskoleklass specialskola, sameskola, och gymnasiesärskolan
- Legitimerade förskollärare i förskoleklass
- Legitimerade lärare och förskollärare i förskolan och fritidshem
- Ej legitimerade yrkeslärare i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan och modersmåls lärare som enligt skollagen jämställs med legitimerade lärare
- Fritidspedagoger eller motsvarande som är behöriga för att bedriva undervisning i fritidshemmet

Lärarlönelyftets kriterier

Lärarlönelyftet riktas mot särskilt skickliga lärare och ska fördelas så att det premierar skicklighet och utveckling i yrket. Det ska bidra till en långsiktig löneförhöjning till de lärare som kommer i fråga, utöver den ordinarie lönerevisionen.

Lärarlönelyftet är en satsning på höjda lärarlöner, inte på fler karriärtjänster då parterna har framfört önskemål om detta. Fler lärare kommer också att kunna få höjd lön i denna satsning jämfört med genom karriärtjänsterna. Regeringen kommer se till att noggrann utvärdering sker av hur modellen implementeras, fungerar och hanteras av parterna.

Kriterier att uppfylla för att komma i fråga för lärarlönelyftet

- Läraren ska arbeta med undervisning eller med uppgifter som hör till undervisningen
- Läraren ska vara särskilt kvalificerad för verksamheten och den undervisning som bedrivs
- Läraren ska ha visat intresse för och god förmåga att utveckla undervisningen på egen hand och tillsammans med kollegor

Dessutom ska ett eller flera av följande kriterier uppfyllas:

- Ta särskilt ansvar för att utveckla undervisningen genom kollegialt lärande i former som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet
- Med stöd av formell utbildning på avancerad nivå utöver lärarexamen förbättra undervisningens innehåll, metoder och arbetsätt
- Ta särskilt ansvar för att stödja lärarstudenter och kollegor som är nya i yrket eller genom att ta särskilt ansvar för att utveckla ämnen eller ämnesövergripande områden
- Ta särskilt ansvar för särskilt komplicerade undervisningssituationer

Fördelning av medlen

2,7 miljarder kronor (90 procent) av pengarna avsätts till lärare och förskollärare i förskoleklass, grundskola, gymnasieskola och motsvarande skolformer. Maximalt 300 miljoner kronor (10 procent) får rekvireras till förskollärare i förskolan och fritidspedagoger i fritidshemmet. Huvudmännen får använda även detta utrymme för lärare och förskollärare i förskoleklass, grundskola, gymnasieskola och motsvarande skolformer om de så önskar.

Huvudmännen kommer att kunna rekvirera medel från Skolverket för de lärare som fått höjd lön enligt de villkor som finns för satsningen. För varje huvudman fastställer Skolverket en bidragsram.

Kommande steg

- En statsbidragsförordning tas fram och remitteras under hösten.
- Beslut om medel tas genom budgetpropositionen för 2016.
- Förordningen träder ikraft i början av 2016.
- Skolhuvudmännen kan då rekvirera medel från Skolverket för första gången höstterminen 2016.